

“Europa ha d’emprendre una revolució mental envers el món àrab”

Francis Ghilès (Roma, 1944) és investigador del Centre d’Estudis i Documentació Internacionals de Barcelona (Cidob), i un dels màxims experts en qüestions energètiques i geopolítica.

El resultat final de la transició a Egipte podria tenir repercussió en la gestió del canal de Suez?

—És un enclavament estratègic per al subministrament energètic des del golf Pèrsic fins a Europa, absolutament fonamental per al sosteniment econòmic d’aquest país. Per això estic convençut que qualsevol govern en serà conscient i no es proposarà ni de tancar-lo ni de restringir-ne l’activitat. El canal de Suez restarà blindat, no solament perquè dona diners, sinó perquè un nou Egipte només serà creïble al món si preserva els propis interessos i els de molts altres països. I crear inestabilitat en el sector energètic seria temerari.

—**Alguns analistes apunten la possibilitat que grups islamistes radicals podrien tallar el subministrament, com va passar fa quinze anys durant la guerra civil d’Algèria.**

—El paral·lelisme no és perfecte. És cert que durant la guerra civil d’Algèria els islamistes més radicals van perpetrar dos atemptats contra el gasoducte, que garanteix el flux de gas a Itàlia i a Espanya a través de l’estret de Gibraltar, entre més. Però el cas d’Egipte és diferent. Estic convençut que la majoria de Germans Musulmans, i d’una possible branca més radical que pogués sorgir d’una recomposició interna, són gent realista que saben molt bé com funciona el món i quines conseqüències tindria tallar el subministrament de gas.

—**Amb tot, les revoltes tenen un cost econòmic per al país. En podeu fer una estimació?**

—Des del Cidob ja hem calculat els costos de la revolta a Tunísia, i estímem que la pèrdua és equivalent a l’11% del PIB, uns 5.000 milions de dòlars. En el cas d’Egipte, pensem que serà molt similar. Les revoltes costen molts diners a un país, però sobretot posen qüestions sobre la taula, tant per als qui volen que Egipte i més països del món àrab iniciïn una transició democràtica com per a Europa, que també té molt d’interès que aquests països facin un salt. Però cal fer molts canvis, perquè el procés de Barcelona, la Unió per a la Mediterrània, ha fracassat.

—**Per què?**

—De fet, mai no ha existit una Unió per a la Mediterrània. L’intent ha fracassat bàsicament per dues raons. Els països de la riba sud no han canviat la seva gestió política en cap moment, no han fet ni el més mínim pas cap a un escenari democràtic. No tenen regles estrictes, ni transparència. I això no té res a veure amb el fet de ser un país àrab, perquè tenim exemples d’incompliment d’aquests principis bàsics a tot el món. Països com Egipte i Tunísia han de canviar la manera de gestionar l’economia, les empreses han de saber que són protegides pels tribunals i que han de respectar les regles de joc perquè hi ha fiscals —que no reben ordres de cap partit— que en vigilen el compliment.

I el segon factor de fracàs és que els europeus hem construït una paret. Sempre parlem d’immigrants il·legals, que són un problema, però el principal problema és la corrupció. Només a Tunísia, entre el 1995 i el 2010 s’han

perdut 200.000 llocs de feina per raons de corrupció. També hi ha molts diners que han sortit de Tunísia, han desaparegut uns 150 milions de dòlars de diner privat cap a uns altres països. En el cas d’Egipte, la xifra de fuga de capitals puja a 300 milions de dòlars. Només que un 10% d’aquest capital tornés al seu origen l’economia hi podria fer un salt de gegant.

—**És, a dir, que aquestes economies no tenen un problema de falta de capital, sinó de confiança i de compliment de les regles internacionals?**

—Efectivament. Per això, sobretot la UE, ha d’ajudar tan com sigui possible aquests països a fer una transició cap a una manera de governar més clara i neta. La democràcia és fonamental per a les relacions d’Europa amb aquests països. Com es pot parlar entre l’exèrcit d’una dictadura i el d’un país democràtic? Em resultava molt curiós que molts diplomàtics europeus que parlaven amb Mubàrak o Ben Alí pensessin que el fet més important era l’estabilitat en aquests territoris, si és evident que aquesta mena de seguretat abans o després es gira en contra i esclata. El procés de Barcelona ha fracassat perquè és molt difícil d’establir un diàleg serè entre una democràcia i una dictadura.

—**Complicat, sí.**

—Doncs si Tunísia i Egipte ja intenten canviar les seves regles, és un bon senyal per a la seguretat futura de Catalunya, de l’estat espanyol i d’Europa. Esbotzem aquesta paret que hem alçat separant la Mediterrània, perquè els manifestants d’Egipte i Tunísia demanen exactament les mateixes coses que els joves europeus: feina i un lloc per a viure dignament.

—**Aquesta paret és això que anomenem *xoc de civilitzacions*.**

—Exacte, i espero que aquesta expressió es pugui morir aviat. Recordo que fa trenta anys, a la universitat de París, dèiem que els ciutadans de

l'Àfrica Llatina no eren capaços de ser demòcrates perquè l'Església Catòlica els dominava, i després, quan han emergit països com Corea o el Japó, hi hem estat recelosos amb l'argument que són asiàtics. I després dels atemptats de l'11S s'ha establert la idea que els àrabs són incapaços de pensar. Doncs bé, les revoltes que vivim demostren que tot això és fals. Cal que molts països àrabs caminin cap a la democràcia, i els hi hem d'ajudar perquè per a la nostra seguretat serà positiu. Però perquè això funcioni, Europa ha d'emprendre una revolució mental envers el món àrab. La mentalitat que tenim avui dia a Europa respecte als països àrabs és exactament la mateixa que es tenia dels espanyols els anys 60, que eren gent incapaça de ser demòcrata.

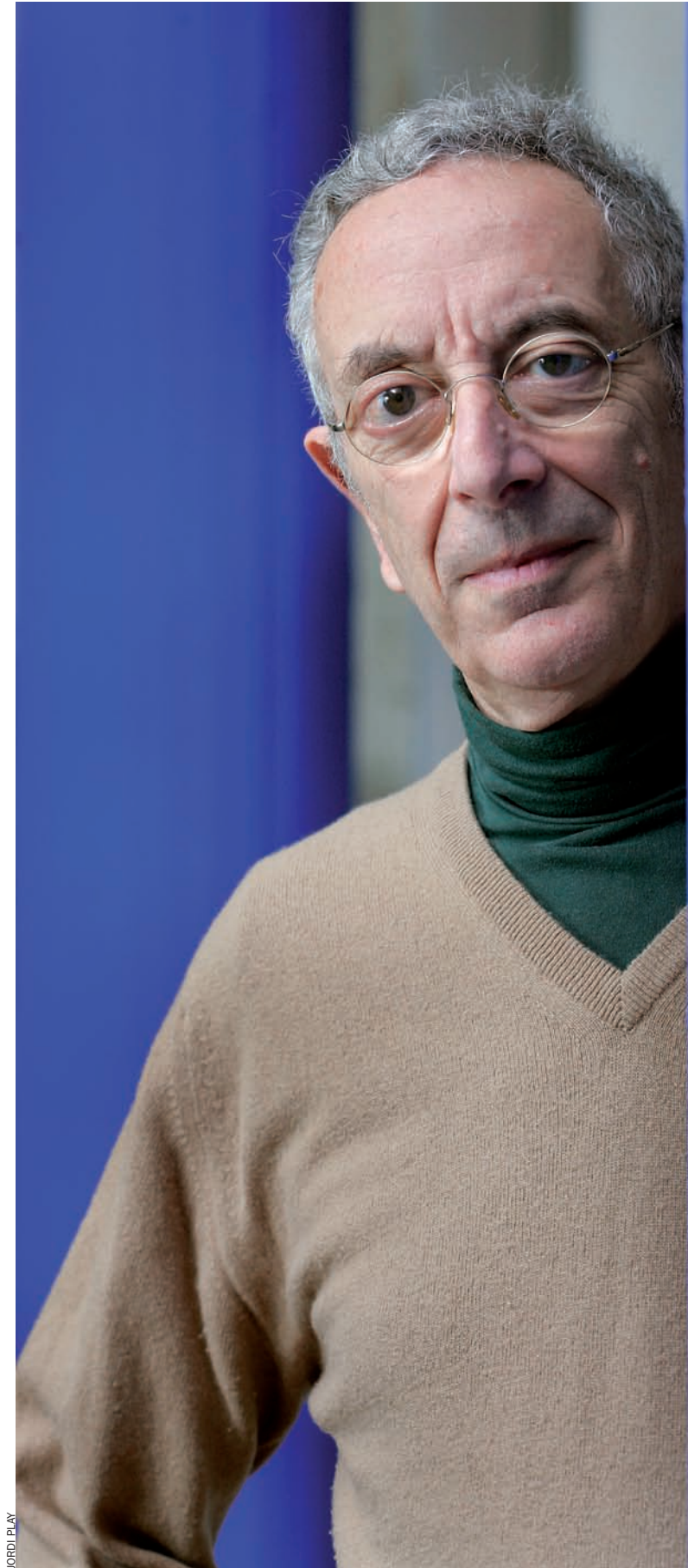
—**Quins han de ser els interlocutors vàlids entre les democràcies europees i aquests països?**

—Gent com, per exemple, la dona de 24 anys, advocada de formació, que va dirigir les manifestacions a Tunísia. Una dona absolutament fantàstica. És aquesta gent, que ens hem d'escoltar. Els europeus som fanàtics de les tertúlies i els seminaris. Organitzem actes internacionals i hi convidem gent sense saber ben bé què representen. Us ho explico perquè ho he viscut directament. He assistit a conferències en què els convidats, suposadament, eren membres d'una ONG de Tunísia, de Líbia, etc. I, en realitat, eren membres de la policia infiltrats.

—**Les dones del món musulmà gairebé mai no són convidades enlloc, i tenen dificultats per a assistir-hi.**

—És veritat, però això s'ha de canviar. Precisament a Tunísia les dones tenen igualtat de drets des del 1957, vint anys abans que a Espanya i a Itàlia! Les dones són vitals per a l'evolució de les societats a Tunísia, el Marroc, Egipte, Algèria i molts més països. Els ciutadans d'aquests països revoltats tenen molt de seny i són molt perspicaços, i de vegades són més perspicaços políticament que no els joves europeus, coneixen més bé Europa que no pas els joves europeus coneixen els països àrabs. A Catalunya, què saben els joves sobre Algèria? Pràcticament res, tot i que hi som només a una hora de vol.

Gemma Aguilera

JORDI PINYÀ